

Lær at fravænne robuste pattegrise

Fravænnning: Sæt fokus på den enkelte gris i farestalden, så den klarer fravænnningen godt.

Konklusion

- Du bør fravænne hele ugeholdet. Tag ekstra hånd om de fravænnede grise, som kræver særlig omsorg. Grisene skal lære at æde fast foder.

Flemming Thorup, chefforsker,
ft@seges.dk

Størrelse, alder, foder og fodertype er alle vigtige faktorer for grisens fravænnning. Læs de gode råd og kom godt på vej med at fravænne robuste pattegrise.

Størrelse

Pattegrisens størrelse i sig selv betyder ikke noget for fravænnningen. En gris ekstra koster de øvrige grise i kullet 150 gram ved fravænnning, uden at det giver problemer ved fravænnning. Hvis en lille pattegris er yngre eller har været syg, vil den være svagere ved fravænnning. Det giver ikke mening at fravænne grisene efter størrelse. Grisene bør indsættes i smågrisestalden kuldvis, så smitte reduceres. Kan dette ikke gennemføres, kan grisene sorteres efter størrelse i smågrisestalden, så grise, der ikke trives, let kan identificeres.

Alder

Alderen ved fravænnning har stor betydning for tarmens modenhed og evnen til at optage foder. Frem til dag 21 sti-

ger soens mælkeydelse samtidig med grisenes behov for mælk, men fra dag 21 skal grisenes stigende behov dækkes af foder. Fra et kuld æder en håndfuld foder om dagen på dag 21, stiger foderoptaget til en skovlfuld i løbet af få dage, så det kan være rigtig svært at følge med grisenes appetit. Det tyder også på, at tarmens evne til at udnytte foderet forbedres efter dag 21, dog uden at grisens tarm endnu fungerer optimalt. Lovgivningens grænse ved 21 dage for fravænnning giver således fysiologisk mening.

Fodertildeling

Tildeling af foder til pattegrise skal modne grisens tarm og lære grisen at æde, så den kan undvære somælk efter fravænnning. Det er let at tildele foder, men det er umuligt at sikre, at alle pattegrise æder af foderet. Pattegrise æder ikke ret meget foder, inden de er 21 dage gamle. Når pattegrise er over 21 dage gamle, er omkring 20 procent af pattegrisene non-eaters, som helst ikke vil optage foder. Non-eaters vænner sig ikke til at

indtage foder før fravænnning, og de kommer senere i gang med at æde efter fravænnning, så tarmslimhinden bliver nedbrudt, fordi den ikke har noget at arbejde med. Løsningen ligger i smågrisestalden. Grisenes vane med at die samtidig gør, at non-eaters også kommer til truget, når der udfodres.

Fodertype

Tildeling af tørfoder i dieperioden er let, billigt og hygiejnisk. Ved 4 ugers fravænnning vil tørfoder ikke øge fravænnings-

Hyppig fodring i langtrug er den optimale måde at starte de fravænnede grise.

vægten, og det har kun begrænset betydning for grisenes trivsel efter fravænnning. Ved 5 ugers fravænnning æder grisene så meget tørfoder, at det kan øge fravænningsvægten. Tildeling af opblødt foder øger fravænningsvægten ved både 4 og 5 uger, men kræver arbejde i forhold til tildeling og fjernelse af gammelt foder. Tørfoder forbedrer også forløbet af fravænnningen, hvis tildelingen fortsætter de første dage efter fravænnning. Ved tildeling af mælk i drikkekopper optager grisene store mængder tørstof, men optagelsen er meget forskellig i et kuld; fra grise, som ikke drikker fra kopperne, til grise, som udelukkende drikker fra kopperne. Grise, som kun optager somælk, kan bedre nedbryde stivelse end grise, som ikke har fået somælk, men har levet af en begrænset mængde stivelsesrig mælkekestatning – så brug af mælkekopper sikrer ikke, at grisen er klar til fravænnning.

Fakta

- Sørg for, at alle grise er over 21 dage gamle ved fravænnning.
- Fravæn hele fareholdet, så der ikke er grise i farestalden, som overfører sygdom til næste farehold.
- Små grise kan være meget unge eller være syge. De skal have ekstra gode forhold efter fravænnning.
- Opblødt foder sikrer tilstrækkelig foderoptagelse i farestalden og lige efter fravænnning.